

آموزش ریاضی دوازدهم تجربی

تابع صعودی و نزولی

(فصل پنجم – درس اول)

علی جبر | سایت تخصصی آموزش ریاضی

ALIGEBRA.COM

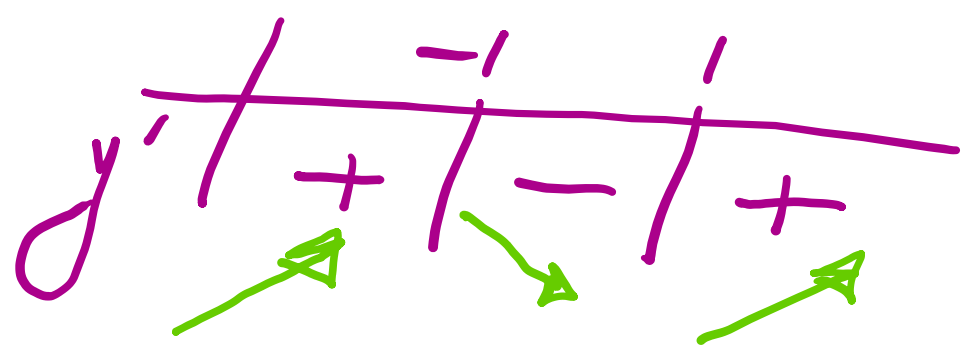
۰۹۱۲۷۷۴۴۳۸۹ – ۰۹۱۲۷۷۴۴۲۸۱

کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر متعلق به سایت **Aligebra.com** است و هرگونه استفاده از این اثر و انتشار آن در پایگاه های مجازی بدون کسب مجوز ممنوع است و متخلفان تحت پیگرد قانونی قرار می گیرند.

$$y = x^3 - 3x + 1$$

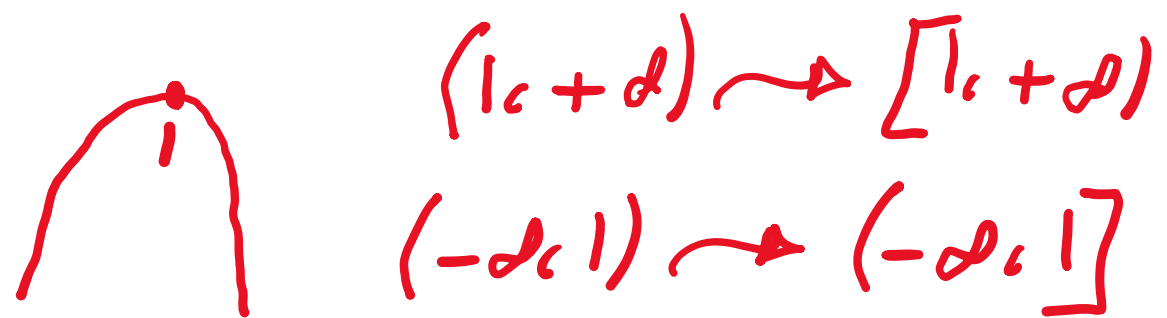
$y' \geq 0 \rightarrow$ صعود
 $y' < 0 \rightarrow$ نزول

$$1) y' \oplus x^2 - 3 = 0 \rightarrow x^2 = 3 \rightarrow x = \pm 1$$

صعود : $(-\infty, -1) \cup (1, \infty)$

نزول : $(-1, 1)$

$(1, \infty) \rightarrow [1, \infty)$
 $(-\infty, -1) \rightarrow (-\infty, -1]$

۱) تابع f با ضابطه $f(x) = x^3 + ax^2 + x$ همواره صعودی است. تغییرات a کدام است؟

$$f'(x) = 3x^2 + 2ax + 1 \geq 0 \quad \rightarrow \quad f' \geq 0$$

۱) $3 > 0$

$$\rightarrow a > 0, \Delta < 0$$

۲) $\Delta < 0 \rightarrow f(a') - f(3)(1) < 0 \rightarrow f(a') - 11 < 0$

$$\rightarrow f(a') < 11 \rightarrow a'^2 < 11 \rightarrow -\sqrt{11} < a < \sqrt{11}$$

$$\begin{aligned} \rightarrow \left| \begin{array}{l} x' \leq a' \rightarrow -a \leq x \leq a \\ x' \geq a' \rightarrow x \geq a \\ x \leq -a \end{array} \right. \end{aligned}$$

$$y' < 0$$

۲ نمودار $y = (x - 1)^3 (x + 1)$ در کدام فاصله نزولی است؟

$$y' = 3(x-1)^2(x+1) + (1)(x-1)^3 = \underbrace{(x-1)^2}_{(+)} \underbrace{(3x+3+x-1)}_{(-)} < 0$$

$$4x + 2 < 0 \rightarrow 4x < -2 \rightarrow x < -\frac{1}{2} \checkmark$$

جواب: $(-\infty, -\frac{1}{2})$

۳ به ازای کدام مقادیر x ، نمودار تابع $y = 1 - 4x^2$ صعودی است؟ $y' > 0$

$$y' = -1x > 0 \xrightarrow{\div (-1)} x < 0$$

$$\rightarrow \text{محور: } (-\infty, 0)$$

۴ به ازای چه مقادیری از a ، تابع $y = \frac{x+2}{x-a}$ در هر یک از شاخه‌هایش همواره نزولی می‌باشد؟

$$y' < 0$$

$$y' = \frac{(1)(x-a) - (1)(x+2)}{(x-a)^2} < 0 \rightarrow \cancel{x-a} - \cancel{x} - 2 < 0$$

$$\rightarrow -a - 2 < 0 \rightarrow -a < 2 \xrightarrow{\times (-)} a > -2$$

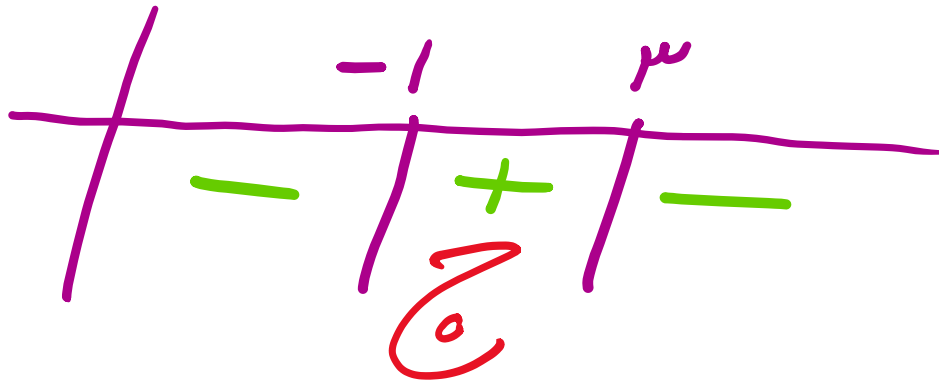
$$a > -2 \rightarrow (-2, +\infty)$$

۵ تابع $f(x) = \frac{-1}{3}x^3 + x^2 + 3x$ در کدام بازه صعودی است؟

جواب

$$f'(x) = -x^2 + 2x + 3 > 0$$

$$\textcircled{-} x^2 + 2x + 3 = 0 \quad b = a + c \quad \left| \begin{array}{l} x = -1 \\ x = 3 \end{array} \right.$$

معر $(-1, 3)$

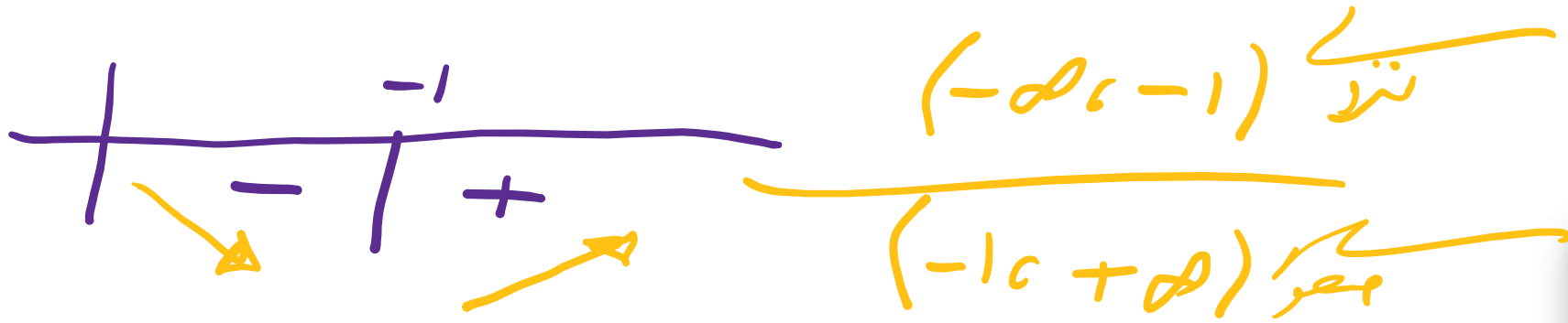
ابتدا تفریق و بعد محصور

تابع $f(x) = \frac{x^2 + 2x + 2}{2x^2 + 4x + 5}$ چگونه است؟

$$f'(x) = \frac{(2x+2)(2x'+4x+5) - (4x+4)(x'+2x+2)}{(2x^2+4x+5)^2}$$

$$= \frac{(2x+2)(\cancel{2x'} + \cancel{4x} + 5 - \cancel{2x'} - \cancel{4x} - 4)}{(2x^2+4x+5)^2} = \frac{[(2x+2)](1)}{(2x^2+4x+5)^2}$$

$\oplus 2x+2=0 \rightarrow x=-1$

نمودار تابع $y = -\frac{1}{2}x^2 + 2x + 1$ در کدام فاصله صعودی است؟

$$y' > 0$$

$$y' = -x + 2 > 0 \rightarrow -x > -2 \xrightarrow{\times (-)} x < 2$$

$$(-\infty, 2)$$

معر

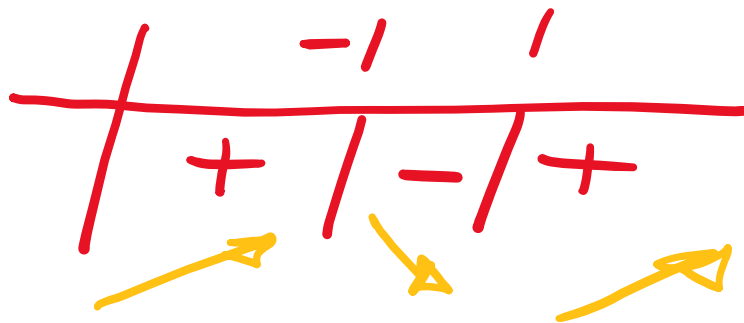
۸ نمودار تابع $y = (x - 1)^2(x + 2)$ در کدام فاصله صعودی است؟ $y' > 0$

$$y' = 2(x-1)(x+2) + (1)(x-1)^2 = (x-1)(2x+4+x-1) > 0$$

$$\rightarrow (x-1)(3x+3) > 0 \quad \text{محور} \quad (-\infty, -1) \cup (1, +\infty)$$

$$x-1=0 \rightarrow x=1$$

$$3x+3=0 \rightarrow x=-1$$

۹) منحنی به معادله $y = \frac{1}{3}x^3 + x^2 + x$:

۱) همواره صعودی است. ✓✓

۲) همواره نزولی است.

۳) ماکسیمم دارد.

۴) مینیمم دارد.

$$y' = x^2 + 2x + 1 = (x+1)^2$$

$$\underline{x = -1}$$

$$y' = 0$$

$$y = x^3 - 3x + 1$$

$$y' = 3x^2 - 3 = 0 \rightarrow x = \pm 1$$

تدریجی
تدریجی

$(-1, 1)$
 $[-1, 1]$

تدریجی $(1, +\infty)$ ، $[1, +\infty)$
صعودی
 $(-\infty, -1)$ ، $(-\infty, -1]$

۱۰ هرگاه تابع $f(x) = ax^3 + x^2 + ax + 2$ اکیداً صعودی باشد حدود a کدام است؟ $y' > 0$

$$f'(x) = 3ax^2 + 2x + a > 0$$

$$\underline{a > 0}, \quad \underline{\Delta < 0}$$

$$1) 3a > 0 \rightarrow a > 0 \quad (1)$$

$$2) 1 - 4(3a)(a) < 0 \rightarrow 1 - 12a^2 < 0 \rightarrow 12a^2 > 1$$

$$\rightarrow a^2 > \frac{1}{12} \rightarrow \left| a > \frac{1}{\sqrt{12}} \right. \\ \left. a < -\frac{1}{\sqrt{12}} \right. \quad (2)$$

$$(1) \cap (2) \rightarrow a > \frac{1}{\sqrt{12}} \rightarrow \left(\frac{1}{\sqrt{12}}, +\infty \right)$$

۱۱) تابع $y = \frac{1}{3}x^3 - x^2 - 3x$ در بازه‌ی $[a, b]$ نزولی است. بیشترین مقدار $b - a$ کدام است؟

$$y' = x^2 - 2x - 3 < 0$$

نزولی

$$\textcircled{+} x^2 - 2x - 3 = 0 \xrightarrow{b=a+c} \begin{array}{l} x = -1 \\ x = 3 \end{array}$$

$$\begin{array}{c} \text{نزدی} \\ \begin{array}{c} \text{---} \\ | \quad | \quad | \\ -1 \quad 3 \\ \hline + \quad - \quad + \end{array} \end{array} \quad [-1, 3] = [a, b]$$

$$\begin{array}{l} a = -1 \\ b = 3 \end{array} \rightarrow b - a = 4$$

به ازای چه مقادیری از m تابع $y = ۲x^۳ + ۳mx^۲ + ۲۴x + ۹$ اکیداً یکنواست؟

$$y' = ۶x^۲ + ۶mx + ۲۴ \rightarrow \underline{۱}x^۲ + mx + ۴ \geq ۰$$

$$۱) a > ۰ \rightarrow ۱ > ۰ \checkmark$$

$$۲) \Delta \leq ۰ \rightarrow m^۲ - ۴(۱)(۴) \leq ۰ \rightarrow m^۲ - ۱۶ \leq ۰$$

$$\rightarrow m^۲ \leq ۱۶ \rightarrow -۴ \leq m \leq ۴$$

$$\rightarrow (-۴, ۴) / [-۴, ۴]$$